

ARKEOLOGISK UTREDNING 2020

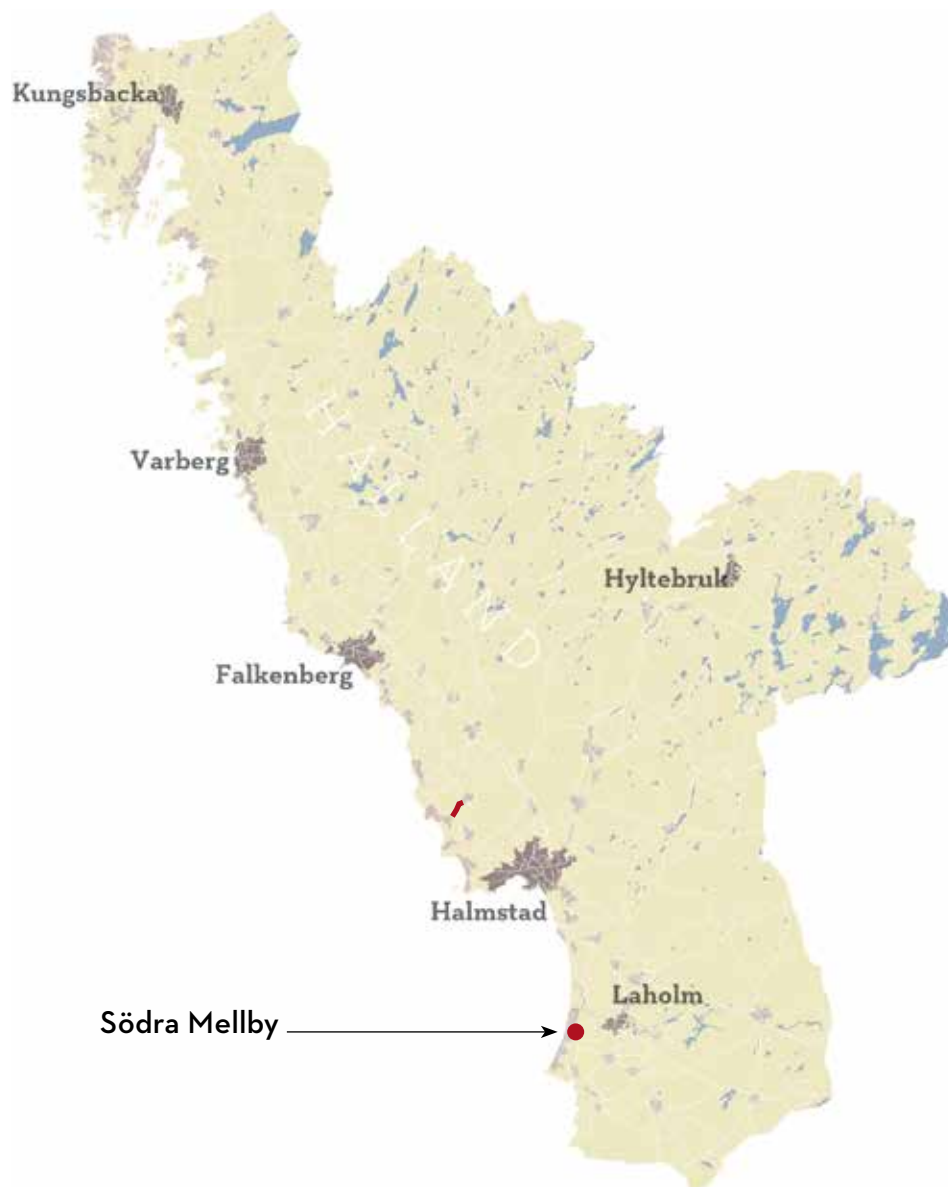
Ola Kadefors

ARKEOLOGISK UTREDNING AV FASTIGHETEN MELLBY 5:44 I SÖDRA MELLBY LAHOLMS KOMMUN

Halland, Laholms kommun, Laholms lfs, Mellby 5:44

STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2020

Arkeologisk utredning 2020

Bild framsida: Schaktet OS220. Mot väst. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2020-34-2).

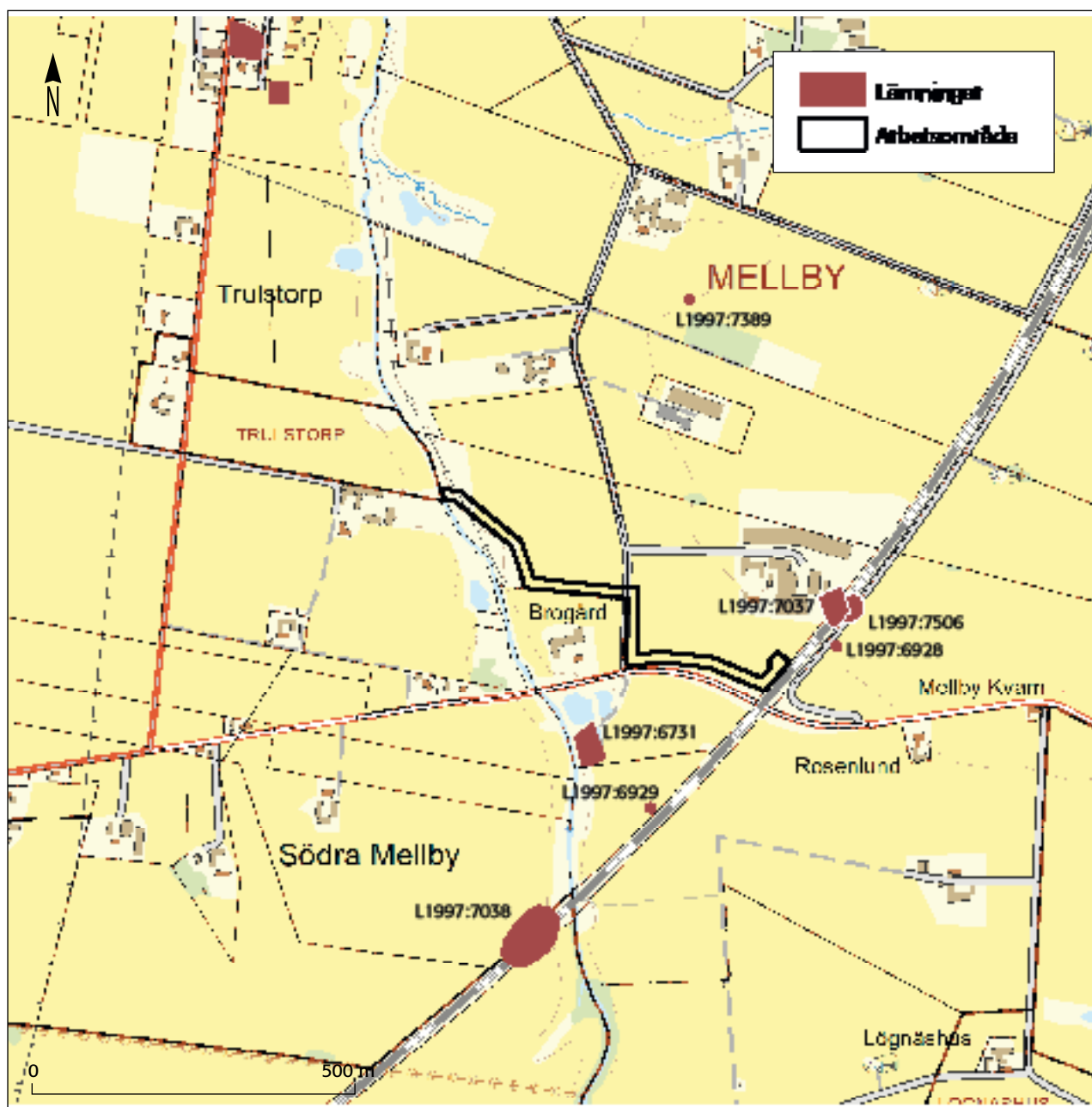
Grafisk form och layout: Anders Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/02316.

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	5
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ	5
SYFTE OCH METOD	6
UTREDNINGSRISULTAT	6
ÅTGÄRDSFÖRSLAG	7
REFERENSER	7
TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	8
RAPPORTER FRÅN KULTURMILJÖ HALLAND 2020	14

Figur 1. Utredningsområdet och de i texten nämnda fornlämningarna. Skala 1:10 000

SAMMANFATTNING

Kulturmiljö Halland har med anledning av en planerad vattenledning utfört en arkeologisk utredning den 13 maj 2020 inom fastigheten Mellby 5:44. Vid utredningen påträffades inga förhistoriska klämningar varför ytterligare arkeologiska insatser inom vattenledningens sträckning ej är av nöd.

BAKGRUND

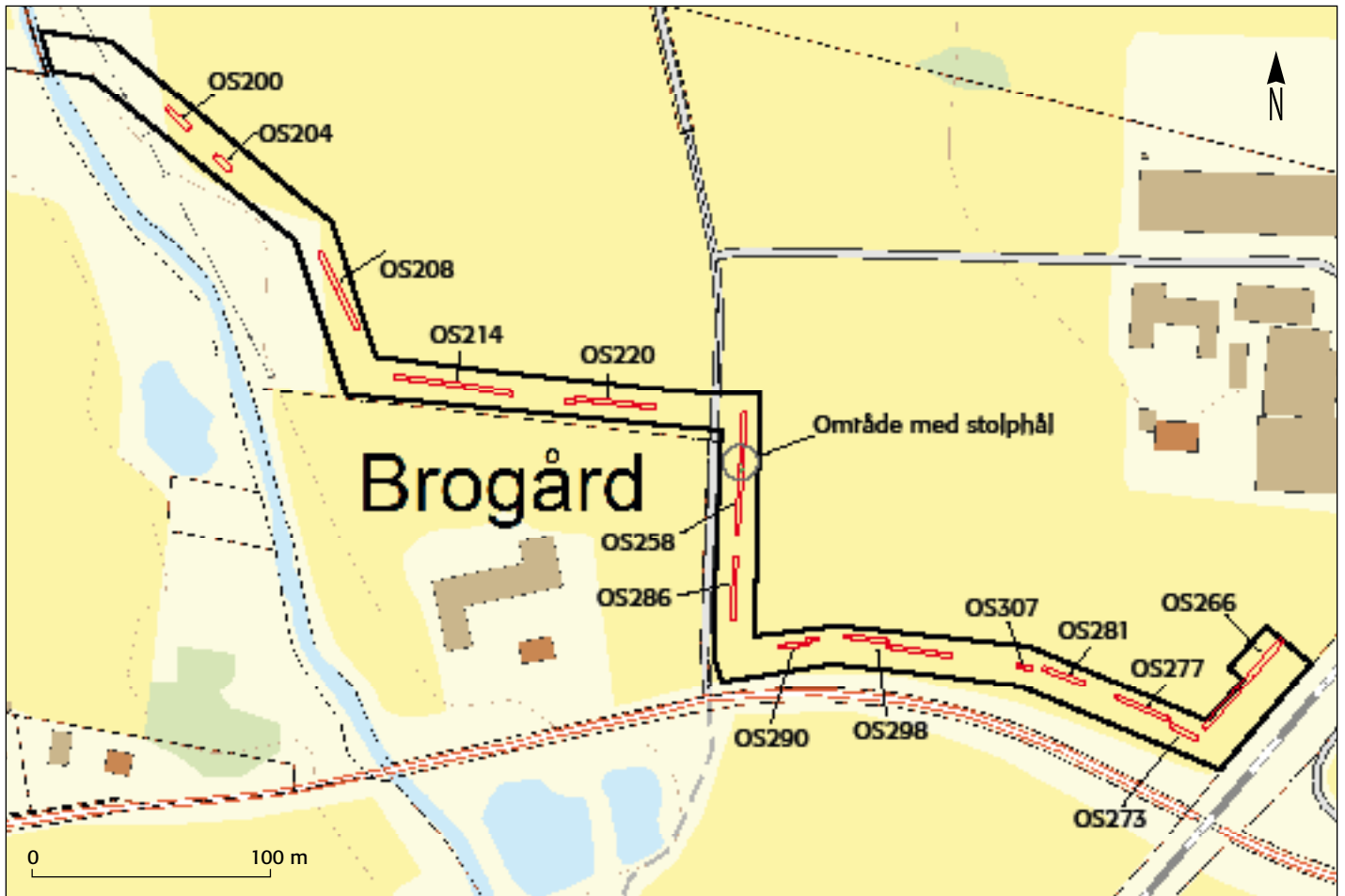
Med anledning av en planerad vattenledning mellan Smedjeån och järnvägen, inom fastigheten Mellby 5:44 har Kulturmiljö Halland utfört en arkeologisk utredning inför en planerad vattenledning. Den planerade vattenledningens längd beräknas till ca 730 meter. Kulturmiljö Halland utförde arbetet den 13 maj 2020. Från början var det tänkt att projektet även skulle innefatta fastigheten Trulstorp 2:33 på den västra sidan av Smedjeån, men efter samråd med Länsstyrelsen utgick denna yta då det redan gjorts en utredning inom den fastigheten (se Kadefors 2018). Således utreddes endast sträckningen öster om Smedjeån.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

En del arkeologiska undersökningar har gjorts i utredningsområdets direkta närhet. Inför byggnation av Väst kustbanans nya dubbelspår genomfördes arkeologiska utredningar och undersökningar åren 1991–1993. Vid fornlämningarna L1997:7037 och L1997:7506 (Laholms lfs 202:1 och 2) dokumenterades vid en slutundersökning sommaren 1993 spår av en mesolitisk boplats med fynd av bearbetad flinta och flintredskap, samt urnebrandgravar från förromersk järnålder (Munkenberg 1993). Drygt 650 meter mot sydväst

och på andra sidan *Smedjeån* dokumenterades sommaren 1993 en gårdslämning, L1997:7038 (Laholms lfs 203) med långhus från förromersk järnålder. På fastigheten Mellby 19:1 finns ett fyndområde, L1997:6731 (Laholms lfs 213). Inom denna fornlämning har spån, kärnor och avslag påträffas. I Fornsök beskrivs att det vid en vägomläggning utförts en provundersökning av fornlämningen där två spånfragment och tre avslag hittades men ytterligare uppgifter om detta har inte gått att få fram.

Ytterligare ett antal undersökningar har utförts i närområdet till den planerade vattenledningen. Utöver de platser som ovan nämnts så utförde Kulturmiljö Halland 2018 en arkeologisk utredning av ytor som angränsar till den nu planerade vattenledningen, framförallt inom fastigheten Södra Mellby 23:4, men också inom Trulstorp 2:33. Vid utredningen av Trulstorp 2:33 (också det en vattenledning) påträffades inga förhistoriska lämningar (Kadefors 2018). Vidare utförde Kulturmiljö Halland 2016 en arkeologisk utredning, även den för en vattenledning, som tangerar den östra sidan av det nu planerade undersökningsområdet (Nilsson 2017). I höjd med L1997:7037 (Laholm 202:2) påträffades vid denna utredning ett stolphål.

Figur 2. Schakten inom utredningsområdet. Skala 1:3000.

SYFTE OCH METOD

Utredningens syfte var att finna under mark dolda fornlämningar som eventuellt kunde komma att beröras av den tänkta exploateringen. Utredningen utfördes genom sökschaktsgrävning med bandgående grävmaskin med en skopbredd på 1,8 meter i den tänkta ledningssträckningen.

Schakten inmättes med GPS med nätverks-RTK och mätdatan lagras i dokumentationssystemet Intrasis 3.0.

UTREDNINGRESULTAT

Totalt drogs 400 meter schakt fördelat på sammanlagt 14 schakt. Den totala ytan av dessa uppgick till 712 m².

Utredningsområdet löpte från Smedjeåns östra strand genom brukad åkermark fram till järnvägen, en sträcka på drygt 730 meter. Den östra sträckan av utredningsområdet börjar i Smedjeåns floddal, ett område som bedömdes som så skadat av ån att slän-

terna ner mot den ej utreddes. I de två första schakten i lägst i väster av utredningsområdet, OS200 och OS204, påträffades under ca 0,30 meter tjock sandig matjord, ett ca 0,15 meter tjockt flygsandslager. Under flygsandslagret finns den gamla markhorisonten, vilken består av lerig matjord. Under denna matjordshorisont består undergrunden av silt. Flygsandslagret fanns endast i de två västra schakten och är helt försvunnet i det nästkommande schaktet OS208. I de följande schakten väster om Mellby broväg är matjordslaget ca 0,40 meter i tjocklek och undergrunden består av sandblandad silt. På den östra sidan om Mellby broväg är matjordslaget fortsatt 0,40 meter tjockt, men undergrunden består här av ren silt. I det första schaktet på den östra sidan av vägen påträffades tre möjliga stolphål, men inga ytterligare anläggningar. Ett av dessa stolphål grävdes, men var för grunt för att säkert kunna bedömas. Möjligen kan det varit ett stenlyft. Den södra delen av utredningsområdet utmed väg 521, innehåller mycket

dräneringar och markmiljön består genomgående av silt. Inga ytterligare anläggningar påträffades och ej heller något fyndmaterial.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Kulturmiljö Halland bedömer att de påträffade stolphålen, då de är osäkra och kan vara stenlyft, ej innehar något antikvariskt värde. Därvid bedömer Kulturmiljö Halland att ytterligare antikvariska insatser inom det tänkta exploateringsområdet ej är nödvändiga.

Figur 3. Lagerföljden i OS200. Mot syd. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2020-34-1).

REFERENSER

- Fors, T. & Viking, U. 1993. *Förromerska boplatslämningar vid Smedjeån*. Raä 203, Mellby 14:1, Laholms lfs, Halland. Arkeologisk undersökning 1993. Stiftelsen Hallands läns museer, Landsantikvarien.
- Kadefors, Ola. 2018. *Årderspår och fynd i Södra Mellby*. Halland Kulturhistoriska museum, Kulturmiljö Halland. Uppdragsverksamheten
- Munkenberg, B-A. 1993. *Förromerska brandgravar och mesolitiska flintor*. Raä 202 Mellby 5:44 och 19:1, Laholms lfs, Halland. Arkeologisk undersökning 1993. Stiftelsen Hallands läns museer, Landsantikvarien.
- Nilsson, Mats. 2017. *Ny VA-ledning sträckan Hedhuset-Ångstorp*. Hallands Kulturhistoriska museum, Kulturmiljö Halland. Uppdragsverksamheten

Figur 4. Schaktet OS298. Området innehåller rikligt med dräneringar. Mot väst. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2020-34-3).

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr:	431-736-2020
Eget dnr:	2020-94
Uppdragsgivare:	LBVA
Utförandetid:	13-05-2020
Personal:	Ola Kadefors (projektledare), Mats Nilsson
Höjdsystem:	RH 2000
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Undersökt yta:	400 längdmeter, 712 m ²
Dokumentation:	Samtliga schakt och anläggningar är inmätta digitalt inom ramen för Intrasis Version 3.0 och är lagrat i Intrasisprojektet Laholmlfs202094u. Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv, Halmstad.
Bilddokumentation:	Fotonummer 2020-34:1-3
Fynd:	Inga fynd påträffades
Datering:	-

RAPPORTER FRÅN KULTURMILJÖ HALLAND 2020

2020:01	Lögnäs Skummeslöv RAÄ 39 och 41, Ark. slutundersökning.	2020:39	Laholm RAÄ 142, Laholms stad, Lagaholm 4:1, RAÄ 19:1, RAÄ 142:1, Ark. schaktningsövervakning
2020:02	Nio fornlämningar längs Suseån, Ark. förundersökning.	2020:40	Krutkällargången, Halmstad kommun och stad, Bastionen Norre Katt, RAÄ 33:1, Ark. schaktningsövervakning
2020:03	Ett hål i Hamngatan, Halmstad, Ark. schaktningsövervakning	2020:41	Kv Jungfrun, Oxen och Hästtorget, Laholm. Förslag till planbestämmelser.
2020:04	Boplatsaktiviteter fr. tidigneolitikum och romersk järnålder invid bronsåldershög Kvibille RAÄ 35:1	2020:42	Spannarp Östra, Spannarp socken, Ark. utredning
2020:05	Medeltida lämningar i Storgatan, Halmstad	2020:43	Fem provborrhål inom Österskans. Halmstad kommun, Österskans 1 och Halmstad 6:31. Ark. kontroll.
2020:06	Dagsås kyrka, textiltförvaring och åtgärder i sakristian	2020:44	Arkeologisk utredning inom Tofta 2:2. Varbergs kommun.
2020:07	Dagsås kyrka, nytt pentryskåp	2020:45	Apelviksgården, omläggning av stråtak. Antikvarisk medv.
2020:08	Rosenfredsskolan uthus, Folkskolan 1, antikvarisk förundersökning	2020:46	Professorn 7, Hotell Gästis i Varberg, Antikvarisk förundersökning
2020:09	Landa kyrka, nytt styrsystem	2020:47	Folkvandringstid, Vendeltid & Vikingatid, Kvibille 21:1, Ark. förundersökning
2020:10	Landa kyrka, belysning	2020:48	Boplatslämningar i Hasslöv, Hallands län, Laholms kommun, Hasslövs socken, Ark. utredning
2020:11	Grev Kristoffer 13, antikvarisk förundersökning inför renovering	2020:49	Gravar och boplatser invid Kistinge deponi, Eldsberga socken, Ark. utredning
2020:12	Grunnarp 3:12. Underlag inför tillståndsansökan för ändring av byggnadsminne.	2020:50	Villa Örnvik, Eketånga 2:71, Halmstad, Antikvarisk förundersökning.
2020:13	Trönninge 7:47 Förenklad ark. utredningsrapport	2020:51	Kvarnadalen i Sällstorp, Vård- och underhållspan
2020:14	Vattenledning Åled-Oskarström, Enslövs socken. Ark. utredning, steg 1.	2020:52	Landa kyrka, mögelsanering
2020:15	Veddige kyrka, invändig ändring, antikvarisk konsekvensbeskrivning	2020:53	Societetshuset i Varberg, antikvarisk konsekvensutredning
2020:16	Lindbergs kyrka, framtagande av bemålat brådtak, antikvarisk förundersökning	2020:54	Långanskogen, vård- och underhållsplan
2020:17	Enslövs kyrka begravningsplats, Ark. utredning inför utökande av Enslövs kyrkas gravplats.	2020:55	Göingegårdens smedja, Antikvarisk förundersökning
2020:18	Senmedeltida odlingshorisonter, en stenläggning och nyare tids avfall. Halmstad. Ark. förundersökning och undersökning.	2020:56	Falkenbergs stadshus, ändring av ventilation
2020:19	St Laurentii kyrka. Utvändig renovering	2020:57	Ny spillvattenledning i Skrea. Ark. utredning
2020:20	Tröinge 2:62 Vinbergs socken, Ark. utredning.	2020:58	Lugnarohögen, renovering av gravhög och stuga
2020:21	GC-väg mellan Vinberg och Bergagård. Ark. utredning.	2020:59	Boplatslämningar inom Altona 2:1 och 4:34. Ark. utr.
2020:22	VA-ledning Eftra kyrkby-Långasand Ark. förundersökning och slutundersökning.	2020:60	Odlingen, Tönnersjö 4:2, Dokumentation inför riving
2020:23	Knobesholms tunnbanderi.	2020:61	Excellensen 2, Fasad- och markförändring
2020:24	Övraby - Det äldsta Halmstad. Ett medeltidsarkeologiskt forskningsprojekt.	2020:62	Arkeologisk utredning av Boberg 8:27
2020:25	Hyltebruks kyrka, Utvändig renovering	2020:63	Arkeologisk utredning av fastigh. Mellby 5:44 i Södra Mellby, Laholms kommun
2020:26	Tönnersjö kyrka, Renovering av fönster		
2020:27	Nybyggnation hästgård Risarp Harplinge. Ark. utredning.		
2020:28	Förundersökning i avgränsande syfte Skrea 110, Ark. förundersökning.		
2020:29	Boplats- och härdområden. Trönningenäs, Lindbergs socken. Ark. förundersökning av L2018:392, L2018:820, L2018:821, L2018:822.		
2020:30	Kyrkogårdarnas historia, vård och underhåll, bilaga till kulturhistoriska inventeringar i Falkenbergs pastorat		
2020:31	Inventering inför planerad deponi. Varbergs kn, Veddige sn. Ark. inventering		
2020:32	Jutanområdet, Antikvarisk förundersökning		
2020:33	Planområde Himle och Fun City, Spannarp socken, Ark. utredning		
2020:34	Utredning inför GC-väg utmed väg 613 mellan kustvägen och Harplinge samhälle. Harplinge socken, Ark. utredning.		
2020:35	Söndrums församlingsgård, antikvarisk förundersökning		
2020:36	Efterunders. och återställning av plundringstrop intill Krokstenen, Örelid. Laholm, Tjärby sn, Ark. efterundersökning.		
2020:37	Skottorps slott. Restaurering		
2020:38	Kristineheds manbyggnad. Kulturhistorisk utredning		

KULTURMILJÖ
HALLAND

POSTADRESS: TOLLSGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: KANSLI@KULTURMILJOHALLAND.SE | HEMSIDA: WWW.KULTURMILJOHALLAND.SE